



רשומות

הצעות חוק

11 באפריל 1979

1396

לי"ד בויסן תשל"ט

עמוד

156

חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 15), תשל"ט—1979

חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 15), תשל"ט-1979

תיקון סעיף 1 1. בסעיף 1 לפקודת התעבורה (להלן - הפקודה), בהגדרות "ערובה", "פוליסה" ו"תעודת ביטוח", במקום "פקודת ביטוח כלי רכב מנועיים (סיכוני צד שלישי), 1947" יבוא "פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תשל"ל-1970".

תיקון סעיף 9 2. בסעיף 9 לפקודה -
(1) במקום "ליצרן או לסוחר של כלי רכב מנועיים" יבוא ליצרן או ליבואן של רכב מנועי, לבעל מוסך שיש עליו רשיון כדין או לסוחר של רכב מנועי;
(2) בסופו יבוא "או אחרי תיקונו".

הוספת סעיף 12א 3. אחרי סעיף 12 לפקודה יבוא:
12א. (א) רשיון נהיגה לפי סעיף 11 שניתן למי שלא היה בידו רשיון לנהיגת רכב מנועי תקפו יהיה מוגבל לשנה אחת, ובה יראו אותו כנוהג חדש.

(ב) רשות הרישוי תחדש את רשיונו של נוהג חדש, אולם אם הוא הורשע באחת מן העבירות המנויות בתוספת השלישית, תתנה רשות הרישוי את חידוש רשיונו בבחינות ובבדיקות שתקבע, ומשחידשה את רשיונו יחולו הוראות סעיף זה כאילו ניתן הרשיון לפי סעיף קטן (א).
(ג) רשות הרישוי תקבע סימון מיוחד לרשיון של נוהג חדש ולרכב שבו הוא נוהג.

(ד) האמור בסעיף זה אינו בא לגרוע מכל סמכות של רשות הרישוי לפי הוראה אחרת של פקודה זו.

דברי הסבר

בתקנות את מספר תווי הסוחר שיינתנו לאדם, את דרך השימוש בתו סוחר ואת המטרות שישמש להן התו.

סעיף 3 במדינות אירופאיות שונות ובארצות הברית נהוג מתן רשיון זמני, בדרך כלל לשנה, לנוהג חדש ברכב. תוך שנה זו נבדקת התנהגותו בדרכים, ואם הוא מורשע בעבירות תעבורה - אין מחזירים את רשיונו ופוסלים אותו מלקבל רשיון נהיגה.

מוצע לקבוע הסדר דומה אך ללא פסילה מתחזיק ברשיון נהיגה, כאשר ניתן יהיה להתנות בבדיקות ובבחינות את חידוש הרשיון של נוהג חדש שהורשע בעבירות תוך "תקופת הנסיון" של שנה. העבירות שבגללן יותנה חידוש רשיונו של נוהג חדש בבדיקות ובמבחנים כאמור יפורטו בתוספת השלישית החדשה.

סעיפים 1, פקודת הביטוח מאוחדת בסעיפים 1, 25 (1) ו-30 לפקודה כשמה הקודם שמלפני פרסום הנוסח החדש שלה. בשנת 1970, גם עם חקיקת חוק הפיקציות לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975, שונה שמה של פקודת הביטוח. מן הראוי, איפוא, שבפקודה תאוחד פקודת הביטוח בשמה הנכון.

סעיף 2 סעיף 9 לפקודה, בנוסחו כיום, מסמיך את רשות הרישוי לייחד תו-סוחר ליצרן או לסוחר של כלי רכב מנועיים. בתו סוחר משתמשים לצורך נסיעתו של רכב שאין עליו רשיון או שרשיונו פקע אחרי תיקונו או אחרי ייבואו לארץ מן הגמל למקום המכירה או למקום הבדיקה של הרכב. יש צורך להרחיב את הרשימה של מקבלי תו סוחר על יבואנים של רכב ומורסכים מורשים. התיקון המוצע מסמיך את השר לקבוע

1 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173; ס"ח תשל"ו, עמ' 193.
2 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 15, עמ' 320; ס"ח תשל"ה, עמ' 237.

4. אחרי סעיף 12 לפקודה יבוא:

12. ב. (א) רופא פסיכיאטר או פסיכולוג קליני המטפל באדם הסובל ממחלת נפש או הפרעות נפשיות והוא סבור כי אותו אדם עלול בנהיגתו לסכן את עצמו או את זולתו, ידווח על כך לרשות שקבע שר הבריאות (להלן בסעיף זה – הרשות הרפואית); לא עשה כן – יאשם בעבירה.
 (ב) הרשות הרפואית רשאית להשתמש בידיעות על טיפול בחולי נפש המצויות במשרד הבריאות או במערכת הבטחון על שלוחותיה, וכל הוראה שבדין האוסרת מסירת ידיעה על חולה נפש לא תחול על מסירת ידיעה לפי הוראות סעיף זה.

“דיווח על מצב נפשי של מבקש רשיון נהיגה או בעל רשיון נהיגה

(ג) קיבלה הרשות הרפואית דיווח כאמור בסעיף קטן (א) או (ב), תודיע לרשות הרישוי על כך בצירוף המלצתה לענין מתן רשיון נהיגה, התלייתו או ביטולו.

(ד) רשות הרישוי תודיע למבקש רשיון נהיגה או בעל רשיון נהיגה על המלצת הרשות הרפואית והוא רשאי להמציא לרשות הרישוי אישורים רפואיים לשם הוכחת כשירותו לנהוג ברכב.

(ה) מידע על חולה נפש שהגיע מכוח סעיף זה לידי עובד של משרד הבריאות או משרד התחבורה או לידי כל אדם אחר, לא ימסרנו אלא לפי הסמכה מאת הרשות הרפואית או לפי רשות מאת בית המשפט או בתשובה על שאלה שמציג לו מי שהוסמך לערוך הקירות על ביצוע עבירות.”

5. אחרי סעיף 14 לפקודה יבוא:

14. א. (א) על החלטתו של המפקח על התעבורה, ובענין מתן רשיון מונית – על החלטתה של ועדת ערר שמינה שר התחבורה, רשאי מבקש הרשיון לערער לפני בית המשפט המחוזי בירושלים בנקודה משפטית.

“ערעור על החלטת המפקח על התעבורה או ועדת ערר בענין רשיון למונית

(ב) בית המשפט המחוזי ידון בערעור לפי סעיף קטן (א) בשופט אחד, ויהיה רשאי לאשר את החלטת המפקח על התעבורה או ועדת הערר, לבטלה, לשנותה, או להתזירה אליהם בצירוף הוראות.

(ג) שר המשפטים רשאי לקבוע בהקנות את המועד להגשת ערעור לפי סעיף קטן (א) את אופן הגשתו ואת סדרי הדין בו.

(ד) פסק דינו של בית המשפט המחוזי כאמור ניתן לערעור לפני בית המשפט העליון אם ניתנה רשות לכך מאת השופט שדן בענין או מאת שופט בית המשפט העליון.”

דברי הסבר

של הכנסת. תיקון דומה נעשה לגבי חוק כלי היריה, תשי"ט-1949.

5 סעיף ערעורים והשגות על החלטות המפקח על התעבורה וועדת הערר לענין מתן רשיונות למוניות מוגשים כיום לבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק. מן הראוי שנושא זה ימצא את פתרונו בערעור לפני בית המשפט המחוזי. גישה דומה גילה המחוקק על פי המלצת שופטי בית המשפט העליון בחוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון מס' 10), תשל"ט-1979, ובחוק נכי רדיפות הנאצים (תיקון מס' 6), תשל"ט-1979.

4 סעיף בישיבת הכנסת ביום 19.1.1976 הועלתה הצעה לסדר היום בענין נוהגי רכב חולי נפש והצורך הדחוף למנוע את הסכנות שהם מסכנים את התעבורה. הכנסת העבירה את ההצעה לוועדת הכלכלה של הכנסת, והועדה הגישה ביום 21.7.1976 את מסקנותיה והמלצותיה.

לוועדת הכלכלה הוברר, כי אין דיווח מספיק לרשויות הרישוי על מצבם הרפואי של נוהגי רכב, אשר מחלתם עלולה לסכן את שלום הציבור בעת נהיגה.

ההצעה באה ליישם את המלצות ועדת הכלכלה

- (1) בפסקה (2), במקום "פקודת ביטוח כלי רכב של מנוע (סיכוני צד שלישי)",
 "1947" יבוא "פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תשל"ל-1970";
 (2) בסוף פסקה (3), המלים "הכל כמפורט בתוספת השלישית" - יימחקו.

27. (א) בית המשפט הדן בעבירת תעבורה, רשאי לקבל כראיה הודעה בכתב של שוטר או של מי שהוסמך לכך כדין לערוך הודעה כאמור, או דו"ח בוחן של משטרת ישראל, אם אלה נעשו במילוי תפקידו של עורכם וסמוך ככל האפשר לאירוע העבירה.

"הודעה בכתב
 ודו"ח בוחן"

(ב) הודעה ודו"ח בוחן יצוייגו בהם מועד עריכתם ומועד אירוע העבירה והם יאומתו בידי קצין משטרה בדרגת מפקח ומעלה, הכל לפי טופס שנקבע בתקנות.

(ג) הודעה בכתב ודו"ח בוחן שנמנו לפי סעיף זה - דינם כדין עדות לענין סעיף 237 לחוק העונשין, תשל"ז-1977.³

(ד) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מכוחו של בית משפט לצוות, כי נתן הודעה או דו"ח בוחן ייחקר בבית המשפט, ובית המשפט ייעתר לבקשתו של בעל דין לצוות על כך; בית המשפט רשאי להטיל את הוצאות החקירה על המבקש אם נוכח שהבקשה באה לשם קנטור או מתוך קלות דעת.

(ה) אין בהוראות סעיף זה כדי לגרוע מהוראות כל דין המקנה לעובד הציבור חיסיון ממסירת עדות, או מכל הוראה בדבר הוכחת עובדה בתעודת עובד הציבור, או מכל דין הפוסל או מסייג קבלתה של תעודה כאמור כראיה.

דברי הסבר

סעיף זה מקורו בסעיף 20 של פקודת התעבורה המנדטורית (חוקי א"י, פרק 128).

בשנת 1936 תוקנה פקודת העדות ובוטל הצורך בסיוע לעדות יחידה במשפט פלילי. אין צורך איפוא בקיומו הנפרד של סעיף 27 האמור, ומוצע למחוקו.

(2) שוטר העורך דו"ח על עבירת תעבורה או דו"ח בוחן על תאונה חייב להופיע בבית משפט ולתמוך את הדו"ח בעדותו. הנסיון מראה שהסדר זה גוזל חלק ניכר מזמנם של שוטרים החייבים לשהות בבית המשפט לצורך הגשת הדו"ח כשברוב המכריע של המקרים אין הם מתבקשים כלל להיחקר, או שעדותם פורמלית בלבד והדו"ח מתקבל כדבר שבשגרה.

כדי לחסוך מזמנם של שוטרים ולאפשר להם להתרפאות לתפקידיהם האחרים, מוצע להשוות דו"ח כאמור, שנכתב במילוי תפקידו וסמוך ככל האפשר לאירוע שעליו נכתב, לתעודת עובד ציבור, שהיא קבילה כראיה וכותבת נחקר עליה בבית המשפט רק אם הורה בית המשפט על כך.

סעיף 6(2) סעיף 25 (א) (3) מסמיך שופט תעבורה לדון בעבירות לפי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח-1957, ועל התקנות והצווים שניתנו על פיו הנוגעים לתעבורה ולכלי רכב, הכל כמפורט בתוספת השלישית.

התוספת השלישית לפקודה מונה את סעיפי החוק האמור והצווים לפיו, אשר שופט תעבורה מוסמך לדון בעבירות על הוראותיהם.

הסעיף המוצע בא לבטל את ההגבלה המתייחסת לסמכות שופט תעבורה לדון רק בעבירות המפורטות בתוספת השלישית. על ידי כך יוסמך שופט תעבורה לדון בעבירות לפי כל תקנת וצו שעל פי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, תשי"ח-1957, הנוגעים לעניני תעבורה ורכב.

סעיף 7 (1) סעיף 27 לפקודה קובע לאמור:

27. על אף האמור בפקודת העדות, רשאי בית המשפט להרשיע אדם על עבירה לפי פקודה זו על פי עד אחד, אף אם אין כל עדות מהותית מסייעת.

³ ס"ח תשל"ז, עמ' 226.

8. בסעיף 27 א (א) לפקודה -

תיקון סעיף 27 א

(1) ברישה, במקום "במצלמה אלקטרונית המופעלת מעל רמזור או סמוך לרמזור, או במצלמה המופעלת על ידי שוטר" יבוא "במצלמה המופעלת באופן אוטומטי או בידי שוטר";

(2) אחרי פסקה (4) יבוא:

"(5) מהירות נסיעתו של הרכב."

9. האמור בסעיף 27 לפקודה יסומן (א) ואחרי יבוא:

תיקון סעיף 27 ב

"(ב) הוראות סעיף 70 א (1) יחולו גם על עבירה שלגביה נעשה

צילום לפי סעיף 27 א."

10. אחרי סעיף 28 לפקודה יבוא:

הוספת סעיף 29

29. (א) היה לשוטר יסוד להניח כי אדם עבר עבירת קנס בנסיבות מחמירות, יודיע לו כי יוגש נגדו אישום ותימסר לו הזמנה למשפט לפי חוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה-1965.

"ברירת קנס בנסיבות מחמירות

דברי הסבר

כיום מפעילה המשטרה מצלמות על ידי מד מהירות אלקטרוני ואלקטרו-אופטי, ובצילום מופיעה המהירות של הרכב המצולם.

מוצע על כן, לתקן את הסעיף באופן שתוראות הסעיף יחולו על מצלמה המופעלת באופן אוטומטי, בין שהיא אלקטרונית ובין שאינה אלקטרונית.

כן מוצע להבהיר כי הצילום יהיה ראיה קבילה לגבי מהירות נסיעתו של הרכב המצולם.

סעיף 9 סעיף 70 א (1) כפי שהוסף לפקודה בשנת תשל"א (ספר החוקים תשל"א, עמ' 85) קובע כדלקמן:

(1) קבע בית משפט במשפטו של בעל רכב על עבירה לפי סעיף זה, על סמך ראיות שהובאו לפניו, כי הרכב היה אותה שעה ברשותו של אדם אחר, רשאי בית המשפט שדן במשפטו של האחר להסתמך על הממצאים העובדתיים שנקבעו במשפט הראשון, על פי הראיות שהוגשו באותו משפט, ואין צורך לחזור ולהגישן.

בסעיף 70 א שענינו העמדת רכב במקום אסור, סעיף קטן (1) בא למנוע התדיינות מיותרת לענין זהותו של מי שנתג ברקב בשעת העבירה.

מוצע להחיל הוראת זו גם בעבירה של אי-ציות לרמז-זור, על פי צילום מצלמה אלקטרונית כאמור בסעיף 27 א, שגם בה מתעוררת שאלת זהותו של מי שנתג ברכב בשעת העבירה.

סעיף 10 לפי חוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה-1965' רשאי "תובע" כמשמעותו באותו חוק להת-

משום התשוואה בין הדו"ח לתעודת עובד ציבור, מוצע להחיל, בשינויים המחוייבים, את סעיפים 25 עד 27 לפקודת הראיות (נוסח חדש), תשל"א-1971.

עוד מוצע, כדי לשמור על זכויותיו של הנאשם, שיהיה זכאי לדרוש שכותב הדו"ח יופיע בבית המשפט כדי להיחקר עליו.

הסדר דומה, המאפשר קבלת הודעה בכתב כראיה בבית דין צבאי לתעבורה, נהוג היום לפי סעיף 488 לחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955. על התיקון המוצע המליצה הועדה לסדר הדין הפלילי בראשותו של ממלא מקום נשיא בית המשפט העליון, השופט מ' לנדוי.

סעיף 8 א (א) סעיף 27 לפקודה קובע, כי "צילום שנעשה בדרך שנקבעה בתקנות במצלמה אלקטרונית המופעלת ברמזור או סמוך לרמזור או במצלמה המופעלת על ידי שוטר יהיה ראיה קבילה בכל הליך משפטי לגבי -

- (1) מספר הרישום של הרכב המצולם המופיע בלוחית הויהוי של הרכב שבצילום;
- (2) מקום הימצא הרכב בעת הצילום;
- (3) הימצאו של הרכב במקום האמור בפסקה (2) או נסיעתו שם בניגוד לאות "עמוד" ברמזור או באופן אחר בניגוד להוראות פקודה זו או תקנות שהותקנו לפיה.

הסעיף האמור מאפשר גם כיום להגיש צילומים לבתי המשפט והצילומים מתקבלים כראיה לענין עבירות לפי הפקודה והתקנות שהותקנו לפיה, אולם רק אם הם צילומים שנעשו במצלמות אלקטרוניות.

(ב) "נסיבות מחמירות", לענין סעיף זה – כפי שגקבעו בהוראות מאת ראש מחלקת תנועה במטה הארצי של משטרת ישראל ופורסמו ברשומות, בעתון בוקר ובעתון ערב."

החלפת סעיף 30 במקום סעיף 30 לפקודה יבוא: 11.

30. שר התחבורה יקבע בצו את שיעור הקנס לכל עבירת קנס ולכל עבירת קנס חוזרת או נוספת שעבר אותו אדם, ובלבד ששיעור הקנס לא יעלה על חמשת אלפים לירות לגבי עבירה ראשונה ועל שבעת אלפים וחמש מאות לירות לגבי עבירה חוזרת או נוספת."

12. בסעיף 35 לפקודה, בסופו יבוא "לענין סעיף זה רואים צו מבתן כעונש אחר אף אם ניתן ללא הרשעה". 35 תיקון סעיף

13. בסעיף 36 לפקודה – 36 תיקון סעיף

(1) במקום סעיפים קטנים (א) ו-(ב) יבוא:

דברי הסבר

(א) הנסיון מלמד כי הדיון במרבית עבירות התעבורה, בין שהן עבירות קנס ובין שהן נדונות בבית משפט, מסתיים יום בתשלום הקנס. מספרן של עבירות הקנס הגיע בשנת 1976 לכמיליון.

יש מקום להתאים את הקנסות המוטלים על עבירות קנס, אך בו זמנית יש לקבוע קנסות בני ערך הרתעתי שיביאו להקטנת היקפן של עבירות התעבורה.

לפיכך, מוצע להסמיך את שר התחבורה לקבוע שיעורי קנסות מירביים על עבירות קנס עד 5,000 לירות (במקום 750 לירות) על עבירה ראשונה ו-7,500 לירות (במקום 1,500 לירות) על עבירה חוזרת או נוספת.

סעיף 12 סעיף 35 לפקודה קובע לאמור:

"35. הורשע אדם על עבירת תעבורה או על עבירה לפי חוק אחר הנובעת מנהיגת רכב, בית המשפט שהרשיע עו רשאי, בנוסף על כל עונש אחר, לפסול אותו מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה, לצמיתות או לתקופה מסוימת או עד שיתמלאו התנאים שיקבע בית המשפט."

הועלה הספק אם לשון הסעיף מתיר לבית המשפט לפסול אדם מהחזיק או מקבל רשיון שעה שהוא מטיל עליו "צו מבחן" בלבד לאחר הרשעתו, ואין ספק שאינו יכול לפסול אדם אם הטיל עליו מבחן בלי שהרשיעו.

יוצא כי דוקא העונש המניעתי האפקטיבי והמרתיע – פסילת רשיון – אינו ניתן לאדם שניתן עליו צו מבחן בלבד.

מוצע לאפשר לבית המשפט להטיל פסילה – בפועל או על תנאי – בנוסף על צו מבחן, וזאת בין שהרשיע את הנבחן ובין שלא הרשיעו.

סעיפים 36 לפקודה קובע את סמכויות בית המשפט לפסול נאשם פסילה על תנאי מקבל 13 ו-14

ליט, כי הומנה עם ברירת קנס תומר בהומנה לדין, אולם בעת רישום דו"ח העבירה אין לטוטר אלא למסור למי שעבר את העבירה דו"ח עם ברירת קנס על עבירה שהוכרזה כעבירת קנס – יהיו נסיבותיה אשר יהיו.

סמכותו של תובע אינה עומדת לו אם מקבל הדו"ח שילם את הקנס, ויוצא כי גם בנסיבות חמורות של עבירת קנס – פוטר העברייני את עצמו בקנס כמעט סמלי שכיום אינו יכול לעלות בשום מקרה על 750 לירות.

עד שנת תשל"ה (ס"ח תשל"ה, עמ' 220), היתה בפ"קודת התעבורה הוראה המסמיכה שוטר שלא למסור דו"ח עם ברירת קנס בנסיבות חמורות של עבירה שקבע קצין משטרה בהוראות לשוטרים.

מוצע להחזיר הוראה זו לפקודת התעבורה, כך שיוכל מנהל מחלקת התנועה במטה הארצי של משטרת ישראל לתת הוראות בענין זה שיפורסמו ברשומות ובשני עתונים.

סעיף 11 (א) סעיף 30 לפקודה, כפי שתוקן בתיקון לחוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה-1965 (ספר חוקים תשל"ה, עמ' 218), קובע לאמור:

"30. שר התחבורה יקבע בצו את שיעור הקנס לכל עבירת קנס חוזרת או נוספת שנעברה על ידי אותו אדם, ובלבד ששיעור הקנס לא יעלה על שבע מאות וחמישים לירות לגבי עבירה חוזרת או נוספת."

(ב) סעיף 1 לפקודה מסמיך את שר התחבורה בהס"כמת שר המשפטים להכריז על עבירות תעבורה – לפי הפקודה והתקנות והוקי עזר שהותקנו לפיה – כעבירות קנס.

בצו התעבורה (עבירות קנס), תשל"ז-1976, הוכרוזו עבירות הקנס ושיעור הקנס לגביהן נקבע עד לתקרה של 750 לירות.

"(א) בית המשפט רשאי, באין הוראה אחרת בפקודה זו, לפסול נאשם פסילה על תנאי מקבל או מתחזיק רשיון נהיגה, ורשאי בית המשפט לקבוע שמקצתה של תקופת הפסילה תהיה על תנאי.

(ב) בית המשפט לא יטיל פסילה על תנאי -

(1) אם הרשיע את הנאשם בעבירה לפי סעיפים 336, 64, 64 א או 65;

(2) אם הרשיע את הנאשם בעבירה מן המפורטות בתוספת הראשונה שגרמה לתאונת דרכים שבה נחבל אדם או גיוזק רכוש;

(3) אם הרשיע את הנאשם בעבירה מן המפורטות בתוספת הראשונה ובשתי השנים שקדמו לעבירה כבר הורשע על עבירה כאמור ולא הוטל עליו פסילה על תנאי על אותה עבירה;

(4) אם הרשיע אדם שכבר נפסל על תנאי, בשל עבירה שעבר תוך תקופה שנקבעה בגזר דינו ושלא פחתה משנה ולא עלתה על שלוש שנים, והעבירה היא אותה עבירה שעליה הורשע או אחת העבירות המפורטות בתוספת הראשונה או בתוספת השניה או עבירה שקבע בית המשפט באותו גזר דין.

(2) סעיף קטן (ג) - בטל, וסעיפים קטנים (ד) עד (ו) יסומנו כסדרם (ג) עד (ה).

14. בסעיף 336 לפקודה -

תיקון סעיף 336

(1) בסעיף קטן (א), המלים "שלא להטיל פסילה בפועל או" - יימחקו;

(2) בסעיף קטן (ב), המלים "ופסילה על תנאי לתקופה שלא תפחת משלוש שנים" יימחקו, ובמקום "שלא להטיל פסילה בפועל או להטילה" יבוא "להטיל פסילה בפועל";

(3) בסעיף קטן (ג), במקום "קנס של חמשת אלפים לירות" ובמקום "קנס של 7,000 לירות" יבוא "קנס 150,000 לירות".

ד ב ר י ה ס כ ר

וחת נוסחם של סעיפים 36 ו-336:

או מתחזיק ברשיון נהיגה, וסעיף 336 בן בנוגע ברכב ללא רשות בעלו.

פ ס י ל ה ע ל ת נ א י

36. (א) בית המשפט רשאי לפסול נאשם פסילה על תנאי, אך לא יעשה כך אם כבר הורשע הנאשם על אותה עבירה או על אחת העבירות המפורטות בתוספת הראשונה או בתוספת השניה, תוך שתי שנים שקדמו לעבירה הנדונה, ולא יעשה כן בשל הרשעה על עבירה לפי סעיף 64.

(ב) נקבעה בפקודה זו לגבי העבירה שעליה הורשע הנאשם פסילה לתקופת מנימום מקבל או מתחזיק ברשיון נהיגה, ובית המשפט החליט בנסיבות מיוחדות שלא לה-

הוראות הסעיף המתייחסות לפסילה על תנאי של מי שהורשע בעבירת תעבורה בבית המשפט אינן בתירות דיון, ובית המשפט העליון עמד על כך בפסק דינו בערר-עור פלילי 61/74 (מדינת ישראל נגד זאב לוי, פסקי דין, כרך כ"ח, חלק שני, עמוד 583).

כדי להבחיר את כוונת הסעיפים מוצע לנסח מחדש כמה מהוראותיהם. כן מוצעת הוראה הקובעת כי בעבירות המורות מסוימות לא יטיל בית המשפט פסילה על תנאי.

(1) ברישה, במקום "פסילה כאמור בסעיפים 35 ו-37 עד 40 וכן בסעיף 44 ו-44א הוא מיום ההרשעה" יבוא "פסילה שפסל בית המשפט לפי פקודה זו תהיה מיום גזר הדין";

(2) בפסקה (2), במקום "על העבירה שבגללה נפסל כאמור" יבוא "או שבה היה בחופשה ממסר", ובסופה יבוא "אין בהוראה זו להתיר נהיגת רכב באותה תקופה."

דברי הסבר

(ב) היה הנהוג כאמור בסעיף קטן (א) בעל רשיון נהיגה תקף לאותו סוג רכב, ייפסל בנוסף על כל עונש אחר שיפסוק בית המשפט, פסילה בפועל מהחזיק ברשיון נהיגה לתקופה שלא תפחת מששה חדשים ופסילה על תנאי לתקופה שלא תפחת משלוש שנים, ובלבד שאם החליט בית המשפט שלא להטיל פסילה בפועל או להטיל פסילה לתקופה קצרה מוזי יפרש בפסק דינו את הנימוקים להחלטתו.

(ג) בעל רכב או מי שבידו השליטה על רכב, אשר הרשה לאדם אחר לנהוג בו בידעו שהאדם איננו בעל רשיון נהיגה לאותו סוג רכב, דינו – מאסר שלוש שנים בפועל עם או בלי קנס של חמשת אלפים לירות, ואם אותו אדם היה קטין שאיננו יכול לקבל רשיון נהיגה – מאסר חמש שנים עם או בלי קנס של 7000 לירות, ובנוסף לכך פסילה מקבל או מהחזיק רשיון נהיגה לתקופה שלא תפחת משלוש שנים, אולם רשאי בית המשפט בנסיבות מיוחדות שיפרש בפסק דינו לפסוק מאסר על תנאי.

סעיף 15 סעיף 42 לפקודה קובע לאמור:

"פסילה כאמור בסעיפים 35 ו-37 עד 40 וכן בסעיף 44 ו-44א היא מיום ההרשעה, אם לא הורה בית המשפט הוראה אחרת, ובלבד שבחישוב תקופת הפסילה לא יבואו במנין –

(1) התקופה שלפני המצאת הרשיון לרשות שנקבעה לכך בתקנות, ובדרך שנקבעה;

(2) תקופה תוך תקופת הפסילה, בה נשא בעל הרשיון עונש מאסר על העבירה שבגללה נפסל כאמור."

סעיפים שהוזכרו בסעיף זה אינם כל הסעיפים שבפקודת המסמיכים את בית המשפט להטיל עונש של פסילה בפועל, ומוצע לנקוט בנוסח של הוראה כללית שתכיל לול כל פסילה שבית משפט קבע בגזר הדין.

מוצע גם שבמנין תקופת הפסילה של רשיון נהיגה לא תובא כל תקופת מאסר שהיא או חופשה ממאסר ולא רק תקופת מאסר על העבירה שבגינה נפסל.

טיל פסילה בפועל, יפרש בפסק דינו את הנימוקים להחלטתו.

(ג) מי שנפסל על תנאי, ייפסל בפועל אם תוך תקופה שנקבעה בגזר דינו, ושלא תפחת משנה ולא תעלה על שלוש שנים, עבר אותה עבירה שעליה הורשע או אחת העבירות המפורטות בתוספת הראשונה או בתוספת השניה או עבירה אחרת שקבע בית המשפט בגזר הדין, והורשע בשל העבירה הנוספת תוך התקופה האמרה או לאחריה.

(ד) התקופה האמורה תתחיל מיום מתן גזר הדין, ואם נושא הנאשם אותו זמן עונש מאסר – מיום שהורו מן המאסר, והכל כשבית המשפט לא הורת אחרת.

(ה) אוזכרה בקביעת העבירות לפי סעיף קטן (ג) הוראת חיקוק והיא בוטלה לאחר מכן והוראה אחרת באה במקומה, יראו את גזר הדין כמאזכר את ההוראה האחרת.

(ו) מי שנפסל על תנאי והורשע בשל עבירה נוספת כאמור, יצווח בית המשפט על הפעלת הפסילה על תנאי, ורשאי בית המשפט להורות בצו שהפעלת הפסילה על תנאי תהיה בכפוף לתוצאות הצרעור על ההרשעה בשל העבירה הנוספת; הצו יינתן מאת בית המשפט שהרשיע את הנאשם בשל העבירה הנוספת והוא יכול להינתן מאת כל בית משפט המוסמך לדון באותה עבירה."

"הנהוג ברכב ללא רשות בעל"

336. (א) הנהוג ברכב ללא רשות של בעל או של המחזיק כדין ברכב, ובלי שהנהוג הוא בעל רשיון נהיגה תקף לאותו סוג רכב, ייפסל בפועל מהחזיק או מקבל רשיון נהיגה לתקופה שלא תפחת משלוש שנים, בנוסף על כל עונש אחר שיפסוק בית המשפט, ובלבד שאם החליט בית המשפט שלא להטיל פסילה בפועל או להטיל פסילה לתקופה קצרה מוזי יפרש בפסק דינו את הנימוקים להחלטתו; האמור בסעיף קטן זה בדבר אדם שאינו בעל רשיון נהיגה לא יחול על מי שתוקף רשיונו פקע תוך שנה אחת לפני ביצוע העבירה מחמת אי-תשלום אגרת הרשיון.

16. אחרי סעיף 46 לפקודה יבוא:

הוספת סעיף 46א

46א. (א) בית משפט שפסל נאשם מהחזיק ברשיון נהיגה רשאי, מניין מוקים שיפרש, לדחות את הפסילה למועד שיקבע.
(ב) בעל דין יהיה רשאי לערער תוך שבעה ימים מיום שנמסרה לו החלטת בית המשפט בענין דחיית ביצועה של פסילה כאמור, ובית משפט שלערעור רשאי לאשר את ההחלטה או לבטלה ולתת במקומה החלטה אחרת.

17. בסעיף 47 לפקודה, אחרי סעיף קטן (ג) יבוא:

תיקון סעיף 47

"(ד) קצין משטרה כאמור רשאי להחזיר רשיון נהיגה למי שנפסל מהחזיק בו לפי סעיף זה אם שוכנע כי לא יוגש אישום נגד בעל הרשיון או אם שוכנע כי החזרת הרשיון לא תפגע בבטחון הציבור."

18. בסעיף 49 לפקודה -

תיקון סעיף 49

- (1) במקום כותרת השוליים יבוא "עיון חוזר וערר";
- (2) במקום "ניתנת לעיון חוזר בדרך הקבועה לגבי צו שניתן בבקשה לשחרור בערבות לפי פקודת השחרור בערבות, 1944" יבוא "ניתנת לעיון חוזר ולערר בדרך הקבועה בחוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה-1965, לענין צו שניתן בבקשה לשחרור בערובה כאילו היתה צו כאמור".

ד ב ר י ה ס ב ר

ברשיון הנהיגה שלו לתקופות של 60 יום בתאונה רגילה ול-90 יום בתאונה קטלנית.

עלה ספק אם קצין המשטרה שפסל כאמור מוסמך להחזיר רשיון נהיגה לבעלו לפני תום תקופת הפסילה שנקבעה בסעיף.

מוצע להסמיך קצין משטרה להתחזיר רשיון נהיגה אם שוכנע כי לא יוגש אישום נגד בעל הרשיון או שהחזרת הרשיון לא תפגע בבטיחות הציבור.

סעיפים 46, 48 ו-50(ב) קובעים כי בית המשפט מוסמך לדון ולהחליט בענין צו לפסילת רשיון נהיגה שנתן קצין משטרה, או להחליט על פסילה לפי בקשת היועץ המשפטי או בא-כוחו או קצין משטרה בשל עבירה שהדיון בה תלוי ועומד בבית המשפט.

סעיף 49 קובע את סמכותו של בית המשפט להיזקק לבקשה לעיון חוזר בדרך הקבועה בצו לפי פקודת השחרור בערבות, 1944.

מוצע להסמיך את בית המשפט גם לקיים עיון חוזר בהחלטה לפי סעיף 50(ב) לאי ביטול פסילה. כן מוצע לקבוע כי הדרך לדין בבקשה לעיון חוזר וערר תהיה הדרך הקבועה בחוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה-1965 לענין בקשה לשחרור בערובה.

סעיף 16 בהמלצה 337/72 (פד"י כו, חלק שני, עמ' 26) קבע בית המשפט העליון הלכה שלפיה הפירוש הנכון של סעיף 42 לפקודה הוא, כי משהורשע נאשם בעבירה והוטל עליו עונש, הכולל בין היתר פסילה בפועל מלהחזיק ברשיון נהיגה, הרי שאם לא הורה בית המשפט בנור-הדין על דחיית ביצוע הפסילה נמרה מלאכתו.

באותה הלכה נקבע עוד, כי אין לנאשם זכות ערעור על החלטת בית המשפט לדחות את ביצוע הפסילה.

בעקבות החלטת בית המשפט כאמור, נערכו קשיים מרובים על דרכם של נאשמים, ואם הורה בית המשפט, במעמד גור הדין, על עיכוב הפסילה, או אם ביקש הנאשם לעכב את הפסילה ובקשתו נדחתה, נוצר מצב שבו אין לכל בית משפט סמכות לדון בסירוב לגבי דחיית הביצוע. אכן, כתי המשפט אינם עקביים בהליכתם אחר ההחלטה האמורה.

כדי להבחיר את המצב החוקי, מוצע לקבוע במפורש את סמכותו של בית המשפט לדחות את ביצוע הפסילה אולם הוא לא יעשה כן אלא מנימוקים מיוחדים שיפרש בפסק דינו, וכל אחד מבעלי הדין יהיה רשאי לערער על ההחלטה.

סעיף 17 לפקודה מסמיך קצין משטרה לפי סול בעל רשיון נהיגה, שהיה מעורב בתאור נת דרכים ויש יסוד להאמין שיוגש נגדו אישום, מהחזיק

- תיקון סעיף 62 19. בסעיף 62 לפקודה -
- (1) ברישה, במקום "קנס שלוש אלפים לירות" יבוא "קנס מאה וחמישים אלף לירות, ואם העבירה היא עבירת קנס שדן בה בית המשפט - קנס חמישה עשר אלף לירות";
- (2) בפסקאות (3), (4), (6) ו-(7), במקום "נהג של רכב" יבוא "נוהג רכב".
- תיקון סעיף 63 20. בסעיף 63 לפקודה, במקום "חמשת אלפים לירות" יבוא "מאה וחמישים אלף לירות".
- תיקון סעיף 64 21. בסעיף 64 לפקודה, במקום "חמשת אלפים לירות" יבוא "מאה וחמישים אלף לירות".
- תיקון סעיף 64א 22. בסעיף 64א לפקודה, בסעיפים קטנים (א) ו-(ב), במקום "שתוך נהיגתו גרם לתאונה" יבוא "המעורב בתאונה".
- הוספת סעיף 64ב 23. אחרי סעיף 64א לפקודה יבוא:
- "בדיקת שכרות 64ב. (א) בסעיף 62 (3) ובסעיף זה, "שיכור" - מי שנתון תחת השפעתו של משקה או סם משכרים או מסוכנים.
- (ב) היה לשוטר חשד סביר כי נהוג רכב או הממונה על רכב הוא שיכור, רשאי הוא לדרוש מהם להיבדק במועדים ובמקומות שיורה, ומי שנדרש כך חייב להיבדק כאמור.

דברי הסבר

עליו לדעת, כי בנסיבות המקרה עלול היה להיפגע אדם - חייב לעצור את רכבו ולהגיש עזרה לנפגע.

סעיף זה נוקט לשון ובית המשפט מפרש את הדיבור "גרם לתאונה" על דרך הצמצום לאמור שהחובה חלה על מי שהתאונה נגרמה ברשלנותו הוא ולא ברשלנות זולתו. מן הראוי שייקבע כי כל נהוג רכב המעורב בתאונה יהיה חייב להגיש עזרה לנפגע בתאונה.

סעיף 23 פקודת התעבורה והתקנות שהותקנו לפיה אוסרות שימוש ברכב בדרך או במקום ציבורי, בידי נהוג או ממונה על רכב, תוך שכרות או השפעת סמים משכרים או מסוכנים.

החוק אינו קובע את כמות האלכוהול שבהשפעתה אין לנהוג רכב או את דרך הבדיקות של כמות זו וחובתו של הנהוג או הממונה על רכב להיבדק; בהרבה מקרים הבדיקה היא לפי התנהגותו של נהוג הרכב ואין נעשית בדיקה אובייקטיבית מדעית כמקובל במקומות רבים בעולם.

אף כי אין עדיין תופעה נפוצה בארץ של נהיגה תוך שכרות, ישנם מקרים שבהם נתפס נהוג רכב ולשוטר יש חשד סביר שהוא "שתוי". במצב זה מתעוררות שתי בעיות:

- לקבוע אם האיש שתוי ואם כמות האלכוהול היא גדולה;
- היובו באופן חוקי למסור דיגמת דם לבדיקה במעבדה.

מוצע לקבוע בפקודה את הערך ההוכחתי של תוצאת הבדיקה ולהסמיך את שר התחבורה ושר הבריאות לק-

ס' 19-21 סעיף 62 לפקודה קובע קנס שבית משפט ו-24-26 רשאי להטיל על נאשם, שעבר עבירה לפי פקודת התעבורה לא יעלה על 3,000 לירות, נוסף על עונש מאסר של שנתיים ועונשים אחרים שבית המשפט רשאי להטיל.

סעיף 63 קובע, כי במקרה של עבירה חוזרת רשאי בית המשפט להטיל קנס עד 5,000 לירות, נוסף למאסר עד שלוש שנים ועונשים אחרים שרשאי בית המשפט להטיל.

במקרה של מסירת רכב לנהיגתו על ידי קטין - הקנס הוא עד 7,000 לירות.

שיעורי הקנס לפי סעיפים 62 ו-63 נקבעו לפני עשרים שנה, ושוב אינם מתאימים מבהיגת ההרתעה ואין בהם, אף אם יוטלו, כדי ללחום ביעילות בנגע עבריינות התעבורה.

בהתחשב בתקופה שעברה מאז שנקבעו שיעורי הקנס האמורים ובהתחשב בצורך להרתיע עברייני תעבורה ההולכים ומתרבים, מוצע לקבוע את מקסימום הקנס שבית משפט יהיה רשאי להטיל בשל עבירת תעבורה ל-150,000 לירות ובשל עבירת קנס שדן בה בית המשפט - ל-15,000 לירות.

לפי סעיף 68 לפקודה, הקנס למי שעובר עבירה על תקנה מתקנות התעבורה יהיה לכל היותר הקנס הקבוע לפי סעיף 62 או 63 לפקודה וההעלאה המוצעת תחול, איפוא, גם על עבירות על תקנות התעבורה.

סעיף 64א לפקודה קובע כי נהוג רכב שתוך נהיגתו גרם לתאונה, ותוא ידע, או שהיה

(ג) שר התחבורה ושר הבריאות רשאים, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, להתקין תקנות בענינים אלה:

(1) אחוז האלכוהול או הסם שבהשפעתו אסורה נהיגת רכב;

(2) שיטות לבדיקת האלכוהול או הסם בנבדק;

(3) אופן הבדיקות, מקומות הבדיקות ותעודות שיינתנו על תוצאות בדיקה.

(ד) בית המשפט הדן בעבירה לפי סעיף 62 (ד) רשאי לקבל

כראיה תעודה שניתנה לפי סעיף קטן (א) (3).

24. בסעיף 65 (א) לפקודה, במקום "חמשת אלפים לירות" יבוא "מאה וחמישים אלף לירות".

25. בסעיף 66 לפקודה, במקום "חמשת אלפים לירות" יבוא "מאה וחמישים אלף לירות".

26. בסעיף 67 לפקודה, במקום "חמשת אלפים לירות" יבוא "מאה וחמישים אלף לירות".

27. אחרי סעיף 69 לפקודה יבוא:

הוספת סעיף 69א

69א. (א) שר התחבורה, בהסכמת שר המשפטים, רשאי לקבוע בתקנות שיטה לרישום נקודות על עבירות תעבורה שבהן הורשע בעל רישון נהיגה (להלן – שיטת הניקוד), ולקבוע את סוג העבירות ומספר הנקודות שיירשמו לחובתו של בעל הרישון על עבירה שבה הורשע.

"ניקוד בעבירות תעבורה"

(ב) שר התחבורה רשאי לקבוע בתקנות אמצעי תיקון שיוטלו על בעל רישון נהיגה שנרשמו נקודות לחובתו לפי שיטת הניקוד, וביניהם – בדיקות רפואיות, בחינות, הסברה, הדרכה ופסילה מהחזיק ברישון.

(ג) אמצעי תיקון לפי סעיף קטן (ב) יהיו בנוסף לכל עונש שהטיל בית המשפט על בעל הרישון בשל עבירה שהרשיע אותו בה.

28. בסעיף 70 לפקודה, אחרי פסקה (23) יבוא:

תיקון סעיף 70

"(23א) סדרי בטיחות תחבורתיים במפעלים המפעילים רכב במספר שנקבע בתקנות, והוראות בדבר הסמכת אדם שיפקח על סדרי הבטיחות התחבורתיים במפעלים כאמור, קביעת תפקידיו, חובותיו, כישוריו ודרכי עבודתו; תקנות לפי סעיף קטן זה יותקנו באישור ועדת הכלכלה של הכנסת."

דברי הסבר

מן הראוי שתוראות כאלה יהיו בחוק ומכוחו ולא בהוראת דעה של רשות הרישוי.

סעיף 28 לפקודת התעבורה מסמיך את שר התחבורה להתקין תקנות בנוגע לעניינים רבים שבתחום התעבורה היבשתית, רישוי, סדרי תנועה, תכנונה ובטיחותה.

התעורר ספק אם סעיף כללי זה מסמיך את שר התחבורה להתקין תקנות שיהייבו מפעלים המפעילים מספר גדול של כלי רכב להעסיק "קצין בטיחות" שיפקח על סדרי הבטיחות התחבורתיים במפעל. למען חסר כל

בוע בתקנות, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, את אופן הבדיקה, האחוז המותר של האלכוהול ומקומות הבדיקה.

הסעיף המוצע קובע את סמכות השוטר לדרוש בדיקה כאמור ואת חובתו של הנהג או הממונה על הרכב להיבדק לפי דרישה כאמור.

סעיף 27 דעה של רשות הרישוי. על פי הודעה זו מפעילה רשות הרישוי שיקול דעת בקובעה אמצעים לטיפול בנהג שהורשע בעבירות תעבורה.

- (1) במקום סעיפים קטנים (ד) ו-(ה) יבוא:
 "ד) האגרות בעד הרחקת רכב והחסנתו כאמור בסעיף קטן (ג), בסכום שנקבע, יהיו מוטלות על בעל הרכב הרשום ברשיון הרכב, זולת אם הוכח שהרכב נלקח ממנו בלי ידיעתו והסכמתו.
 ה) רכב שהורחק כאמור בסעיף קטן (ג) לא יוחזר לבעלו או למחזיקו אלא אם שולמה האגרה שנקבעה לפי סעיף קטן (ד) במרעד ובדרך שקבעו שר התחבורה ושר המשפטים בתקנות באישור ועדת הכלכלה של הכנסת."
- (2) בסעיף קטן (1), בסופו יבוא "לא היה האחר צד במשפט הראשון יתן לו בית המשפט אפשרות לסתור את העדויות שנגברו במשפט הראשון."
30. בסעיף 72 (2) לפקודה, במקום "סעיף 4 לפקודת ביטוח כלי רכב מנועיים (סיכוני צד שלישי), 1947" יבוא "סעיף 6 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסה חדש], תש"ל-1970".
31. בסעיף 77 (א) (4), במקום "ובלבד שלא יעלו על שלוש לירות לשנה לאופניים וחמש לירות לשנה לתלת אופן" יבוא "ובלבד שלא יעלו על הסכום שקבע שר התחבורה בהתאם ייעוצות עם שר הפנים".
32. במקום התוספת השלישית יבוא:

"תוספת שלישית"
(סעיף 12א)

- (1) עבירה לפי סעיפים 10, 43, 44 או 65 לפקודה זו.
 (2) עבירה לפי תקנות 22 לגבי אי-ציות גוהגרכב לרמזור ואי מתן זכות קדימה, 26 (2), 47, 51, 54, 56, 57, 64, 99 או 144 לגבי אי-הודעה על תאונת דרכים או אי-הגשת עזרה לפגוע בתאונת דרכים, לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961.
 (3) עבירה לפי פקודה זו או התקנות לפיה אשר גרמה לתאונת דרכים שבה נפגע אדם.
 (4) עבירה שבית המשפט גזר למי שעבר אותה פסילה בפועל מהחזיק ברשיון נהיגה לתקופה של שלושה חדשים או יותר."

דברי הסבר

<p>סעיף 31 סעיף 77 (א) (4) לפקודה קובע, כי מועצה של עירייה או של מועצה מקומית רשאית בהסכמת שר הפנים ושר התחבורה להתקין חוקי עזר בדבר רישוי אופניים ותלת-אופן והאגרות שישולמו בעד הרשימות, ובלבד שלא יעלו על שלוש לירות לשנה לאופניים וחמש לירות לשנה לתלת-אופן. שיעור האגרות האלה נקבע לפני כעשרים שנה והם טעונים תיקון, אולם מן הראוי שלא להזיק לתיקון החוק כל אימת שמתעורר הצורך בעדכון שיעורן של אגרות מסוג זה. מוצע, כי שר התחבורה יוסמך לקבוע מקסימום לאגרות אלה.</p>	<p>ספק מוצע להסמיך את שר התחבורה להתקין תקנות בעניינים אלה.</p> <p>סעיף 29 סעיף 70א (ד) לפקודה קובע כי הוצאות הגרירה של רכב לפי הסעיף האמור בסכום שנקבע יהיו מוטלות על בעל הרכב והוא יהיה חייב להחזיר אותו סכום לאוצר המדינה. סעיף 70א (ה) קובע, כי דין הוצאות הגרירה לענין גבייתו יהיה כדין קנס שלא שולם. נתעוררו קשיים בגביית הוצאות ההרחקה שנקבעו כאמור והפיגור בגביית הוצאות ההרחקה הגיעו למליוני לירות.</p>
<p>סעיף 32 התוספת השלישית לענין סעיף 25 לפקודה מתבטלת - ראה דברי הסבר לסעיף 6, ובמקומה באה תוספת שלישית חדשה לענין סעיף 12א לפקודה - ראה דברי הסבר לסעיף 3.</p>	<p>מטעמים אלה וכדי להוסיף גורם מרתיע נגד עבריינים של העמדת רכב במקום אסור מוצע, כי רכב שהורחק כאמור לא יוחזר לבעלו או למי שמחזיק בו אלא אם שולמה אגרת הגרירה.</p>